

LAKIALOITE 157/2005 vp

Laki Suomen perustuslain 76 §:n kumoamisesta sekä eräiden siihen liittyvien lakien kumoamisesta ja muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään uskonnonvapauden ja kansalaisten uskonnollisen yhdenvertaisuuden vahvistamista Suomen perustuslaissa, rikoslaisissa, perusopetuslaissa, lukiolaissa, avioliittolais-

sa, varainsiirtoverolaissa, laissa lasten päivähoidosta, laissa Yleisradio Oy:stä ja laissa alkoholi- ja alkoholijuomaverosta.

PERUSTELUT

Eurooppalaisessa perinteessä uskonto on yksityisasia, jota valtion tulee kunnioittaa ja suojella. Kun kaikki uskonnolliset yhteisöt ja uskonnottomat kansalaiset ovat yhdenvertaisessa asemassa, myös eri uskonnollisten yhdyskuntien tekemän tärkeän yhteiskunnallisen työn arvostus nousee. Erilaisilla uskonnoilla ja maailmankatsomuksilla on tärkeä kulttuurinen merkitys, ja niiden vuoropuhelun edistämiseksi tasa-arvoisten lähtökohtien takaaminen on tärkeää.

Uskonnonvapaus sisältää kolme periaatetta: oikeuden harjoittaa uskontoa, oikeuden olla osallistumatta uskonnonharjoitukseen sekä sen, että julkisen vallan pitää kohdella yhdenvertaisesti kaikkia uskontoja ja maailmankatsomuksia. Lukuun ottamatta viimeistä nämä periaatteet toteutuvat Suomessa kohtuullisen hyvin.

Jotta kansalaisten uskonnollinen ja katsomuksellinen yhdenvertaisuus toteutuisi, mitään uskontoa tai maailmankatsomusta ei pidä suosia tai

syrtiä verrattuna toiseen uskontoon tai maailmankatsomukseen. Samoin uskonnollisten yhteisöjen toimintaa ei saa rajoittaa, suosia tai asettaa eriarvoiseen asemaan toisiinsa nähden. Tasa-arvoa kunnioittavassa ja tavoittelevassa valtiossa julkisen vallan tulee suhtautua puolueettomasti erilaisiin maailmankatsomuksiin.

Tämä lähtökohta ei nykyään toteudu Suomen perustuslaissa, jossa on mainittu evankelisluterilaisen kirkon kirkkolaki. Samoin sekä evankelisluterilainen kirkko että ortodoksinen kirkko mainitaan erikseen esimerkiksi koululaeissa, ja niillä on erityisasema verrattuna muihin uskontoihin ja maailmakatsomuksiin.

Vuosi vuodelta monikulttuuristuvassa Suomessa on entistä tärkeämpää vahvistaa uskonnollisen ja maailmankatsomuksellisen suvaitsevaisuuden edellytyksiä. Uskonnollisen yhdenvertaisuuden vahvistaminen lisää luottamusta valtiovaltaan, edistää yhteiskuntarauhaa, helpot-

taa maahanmuuttajien sopeutumista maahamme ja lisää Suomen vetovoimaa ulkomaalaisten osajien silmissä.

1 Kirkkolain poistaminen perustuslaista

Erilaisia maailmankatsomuksia tulisi kohdella yhdenvertaisina eikä korostaa minkään yksittäisen uskonnollisen yhdiskunnan asemaa suhteessa valtioon. Tämän vuoksi Suomen perustuslaista tulee poistaa maininta kirkkolaista, joka koskee evankelisluterilaista kirkkoa.

2 Kirkkolain ja ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain kumoaminen

Nykyään eduskunta hyväksyy tai hylkää kahden uskonnollisen yhteisön esitykset näitä koskevien kirkkolakien muuttamisesta. Uskonnollisilla yhdiskunnilla tulisi kuitenkin olla oikeus päättää itse omista asioistaan, valtion tehtävä ei ole puuttua minkään uskontokunnan sisäisiin asioihin.

3 Uskonrauhan rikkominen

Julkisen vallan tulee suojata uskonnollisia toimituksia häirinnältä. Samalla on taattava mahdollisuus avoimeen vuoropuheluun eri maailmankatsomusten välillä ilman erityisiä keskustelua rajoittavia kriminalisointeja.

4 Uskonnonopetuksen poistaminen peruskoulusta ja lukiosta

Lasten uskonnollinen ja katsomuksellinen kasvatus on ensisijaisesti kotien ja oman uskonnollisen yhteisön tehtävä. Nykymuotoinen uskonnonopetus jakaa turhaan oppilaita eri ryhmiin, ja siitä tulee luopua. Nykymuotoisen uskonnonopetuksen ja elämäntiedon sijaan uskontokuntiin sitoutumattoman yhteisen katsomusaineen käyttöönottoa peruskoulussa ja lukiossa tulee harkita. Vaihtoehtoisesti uskontoihin liittyvä opetus kuuluisi soveltuvien oppiain-

neiden, kuten historian, maantiedon ja filosofian, yhteyteen.

Kaikille yhteisen katsomusaineen tulo oppiaineksi olisi positiivinen muutos vallitsevaan tilanteeseen eikä polkisi uskontokuntiin kuuluvien eikä uskontokuntiin kuulumattomien oikeuksia. Nekin oppilaat, joiden maailmankuva rakentuu ei-yliluonnollisia elementtejä sisältävästä näkemyksestä, tarvitsevat kuitenkin tietoa ja uskonnoista, niiden historiasta ja merkityksestä muille maailmankuvan rakentajina. Nuorten, joilla itsellään tai joiden vanhemmilla on selkeä jumalakuvan varaan rakentuva maailmankuva, on hyvä käydä vuoropuhelua koulussa myös eri tavalla ajattelevien kanssa.

Naapurimaassamme Ruotsissa opetetaan kouluissa kaikille yhteistä oppiainetta religionkustannuksella. Tähän opetukseen osallistuvat kaikkiin erilaisiin uskontokuntiin kuuluvat ja niihin kuulumattomat oppilaat. "Aineen tarkoitus on edistää oppilaan kyvyn kehittymistä ymmärtää ja pohtia omaa itseään, elämäänsä ja ympäristöään ja kehittää hänen kykyään toimia vastuullisesti. Olemassaoloa koskevien kysymysten ja uskonkysymysten käsittely ja olemassaolon tarkasteleminen eettisestä näkökulmasta sisältyy henkilökohtaiseen kehitysprosessiin. Jokainen ihminen pohtii tällaisia asioita ja tarvitsee välineitä traditioina, kielenä ja symboleina etsiessään merkitystä elämässä eteen tuleviin asioihin."

5 Vihkimisoikeuden poistaminen vakaumukseen perustuvilta yhteisöiltä

Vihkimisen suhteen kansalaiset ovat nykyään eriarvoisessa asemassa uskontonsa perusteella. Osalla vakaumukseen perustuvia yhteisöjä on vihkimisoikeus, mutta kaikille sitä ei ole sallittu. Kun uskonnollisuus jatkuvasti monimuotoistuu, syrjintä käy entistä vakavammaksi. Tilanne korjautuisi, jos Suomessa vihkimisen virallinen osuus tulisi suorittaa siviilivihkimisenä, samoin kuin monessa muussa Euroopan maassa tehdään. Uskonnolliset yhteisöt voisivat siunata liiton omien perinteidensä mukaisesti tämän jälkeen.

6 Seurakuntien ja uskonnollisten yhdyskuntien varainsiirtoverovapauden poistaminen

Nykytilanteessa julkinen valta asettaa erilaiset vakaumukseen perustuvat yhteisöt eriarvoiseen asemaan salliessaan joillekin uskonnollisille yhdyskunnille verovapauden varainsiirrossa, samalla kun toiset uskonnolliset yhdyskunnat joutuvat sen sijaan veron maksamaan.

7 Uskonnonopetuksen poistaminen päiväkohteista

Myös pienten lasten osalta uskonnollinen ja maailmankatsomuksellinen kasvatus on ennen kaikkea huoltajien ja oman uskonnollisen yhdyskunnan tehtävä. Päivähoitolain erityisongelma yhdenvertaisuuden kannalta on se, että siinä mainitaan uskonnollinen kasvatus, mutta ei ollenkaan puolueetonta katsomuskasvatusta. Lasten jakaminen ryhmiin päivähoidossa vanhempien muodollisen uskontokunnan mukaan aiheuttaa lasten eriytymistä ja vaikeuttaa maahanmuuttajataustaisten lasten integroitumista ryhmiin.

8 Hartausohjelmien poistaminen Yleisradion lakisääteisistä tehtävistä

Yleisradion on palveltava Suomen kansalaisia tasa-arvoisesti riippumatta vakaumuksesta. Nykyisessä lakitekstissä mainitaan hartausohjelmat, ja käytännön ohjeet antaa hartausohjelmien valvontaelimen ohjesääntö. Sen allekirjoittajina on vain kristillisinä pidettäviä uskonnollisia ryhmiä, mikä on ristiriidassa Yleisradion tasa-arvoisen palvelutehtävän kanssa. Tarkoituksena ei ole hartausohjelmien lakkauttaminen, vaan Yleisradio voi edelleen lähettää eri uskontojen hartausohjelmia tarpeelliseksi katsomassaan laajuudessa.

9 Ehtoollisviinin verovapauden poistaminen

Lainsäädäntö asettaa vakaumukseen perustuvat yhteisöt eriarvoiseen asemaan salliessaan tietyille uskonnollisille yhteisöille verovapauden näiden uskonnollisiin rituaaleihin kuuluvien ns. ehtoollisviinien osalta. Myös näiden uskonnollisten yhteisöjen tulee kantaa yhteiskunnallinen vastuunsa maksamalla alkoholiveronsa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Suomen perustuslain 76 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 11 päivänä kesäkuuta 1999 annetun Suomen perustuslain (731/1999) 76 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2007.

2.

Laki
kirkkolain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 26 päivänä marraskuuta 1993 annettu kirkkolaki (1054/1993) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2006.

3.

Laki
ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan ortodoksisesta kirkkokunnasta 8 päivänä elokuuta 1969 annettu laki (521/1969) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2006.

4.

Laki
rikoslain 17 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 12 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 17 luvun 10 §, sellaisena kuin se on laissa 563/1998, seuraavasti:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

10 §

Uskonrauhan rikkominen

Joka meluamalla, uhkaavalla käyttäytymisellä tai muuten häiritsee uskonnollista toimitus-

ta, uskonnonharjoitusta taikka hautausilaisuutta, on tuomittava *uskonrauhan rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2006.

5.

Laki

perusopetuslain 13 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun perusopetuslain (628/1998) 13 §, sellaisena kuin se on laissa 454/2003.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

6.

Laki

lukiolain 9 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lukiolain (629/1998) 9 §, sellaisena kuin se on laissa 455/2003.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

7.

Laki
avioliittolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 13 päivänä kesäkuuta 1929 annetun avioliittolain (234/1929) 16 §, sellaisena kuin se on laissa 411/1987, sekä
muutetaan 14 ja 17 §, sellaisina kuin ne ovat, 14 § mainitussa laissa 411/1987 ja 17 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1992/1428, seuraavasti:

14 §

Vihkiminen toimitetaan sukulaisten tai muiden todistajien läsnä ollessa siviilivihkimisenä. Siviilivihkimisen toimittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Siviilivihkimisen on velvollinen toimittamaan laamanni, kärjätuomari ja henkikirjoittaja.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2006.

8.

Laki
varainsiirtoverolain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä marraskuuta 1996 annetun varainsiirtoverolain (931/1996) 10 § seuraavasti:

10 §

Julkisyhteisöjen hankinnat

Veroa ei ole suoritettava, jos luovutuksensaajana on Ahvenanmaan maakunta, kunta tai kuntayhtymä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2006.

9.

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain 2 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten päivähoidosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/1973) 2 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 304/1983, seuraavasti:

2 a § ----- Lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti päivähoidon tulee yleinen kulttuuriperinne huomioon ottaen edistää lapsen fyysistä, sosiaa-	lista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä ja eettistä kasvatusta. ----- Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2006.
--	---

10.

Laki

Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Yleisradio Oy:stä 22 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1380/1993) 7 §:n 2 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 635/2005, seuraavasti:

7 § <i>Julkinen palvelu</i> ----- Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tulee erityisesti: -----	3) ottaa ohjelmistossa huomioon sivistys- ja tasa-arvonäkökohdat, tarjota mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä painottaa lapsille suunnattuja ohjelmistoja; ----- Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2006.
---	---

11.

Laki

alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 8 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

LA 157/2005 vp — Rosa Meriläinen /vihr ym.

1 §
Tällä lailla kumotaan alkoholi- ja alkoholi-
juomaverosta 29 päivänä joulukuuta 1994 anne-
tun lain (1471/1994) 8 §:n 2 momentti.

2 §
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuu-
ta 2006.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2005

Rosa Meriläinen /vihr
Irina Krohn /vihr